

MOŽNOSTI A PODMIENKY ČERPANIA DOTÁCIÍ NA ROZVOJ CYKLODOPRAVY

Mgr. Michal Hladký
Ministerstvo dopravy a výstavby SR
Inštitút dopravnej politiky

Workshop „Ako pripravovať a realizovať
strategické plány udržateľnej mobility“
Banská Bystrica, Úrad Banskobystrického
samosprávneho kraja, 18.9.2020

Plán udržateľnej mobility (PUM), Sustainable Urban Mobility Plan (SUMP)

mobilita – všetky priestorové pohyby vrátane prechodných priestorových pohybov s rôznou periodicitou, s rôznym účelom, v rôznych smeroch, na rôzne vzdialenosti a rôznym spôsobom

udržateľná mobilita – vychádza zo základných dokumentov prijatých na európskej úrovni:

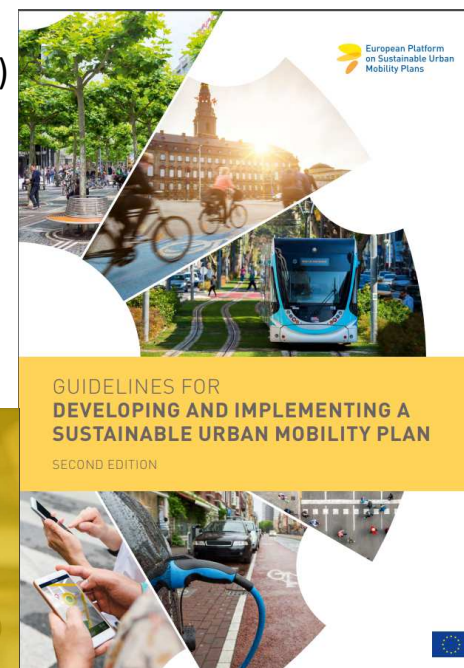
- Akčný plán mestskej mobility (2009)
- Pokyny k vytváraniu a implementácii plánov udržateľnej mestskej mobility (2014)
 - v roku 2019 spracované 2. vydanie (Ruppecht Consult), EK pripravuje preklad z angličtiny

PUM (SUMP)

- ich príprava samosprávami financovaná z prostriedkov Integrovaného regionálneho operačného programu (IROP) 2014-2020
- vyvážený rozvoj všetkých druhov dopravy s dôrazom na ekologické druhy dopravy (VOD, cyklistická, pešia) a aktívnu mobilitu

Ministerstvo dopravy a výstavby SR

- Metodické pokyny k tvorbe plánov udržateľnej mobility (2015)
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike (2013)
 - cieľ: dosiahnuť 10%-ný podiel cyklistickej dopravy na celkovej deľbe prepravnej práce



Financovanie cyklistickej dopravy

Zdroje financovania:

- **štátny rozpočet (ŠR)**
 - rozpočty samosprávnych krajov, miest a obcí
 - **európske zdroje – európske investičné a štrukturálne fondy (EŠIF)**
 - domáce nadačné zdroje
 - zahraničné nadačné zdroje okrem fondov EÚ
 - súkromné zdroje (sponzoring)
 - vlastné zdroje občianskych združení
 - nefinančné zdroje občianskych združení – hlavne dobrovoľnícka práca
-
- doteraz preinvestovaných cca. 125 mil. € do cyklistickej dopravy a cykloturistiky
 - 110 mil. € - EŠIF
 - 15 mil. € - ŠR
 - okrem využitia potrebných investícií do budovania bezpečnej cyklistickej infraštruktúry potrebné zamerať pozornosť na nízko nákladové opatrenia v oblasti upokojuvania dopravy:
 - znižovanie rýchlosti
 - spomaľovače
 - znižovanie priestoru v centrách miest pre dynamickú a statickú motorovú dopravu



Financovanie cyklistickej dopravy - EŠIF

EŠIF (2014-2020): IROP, Program rozvoja vidieka, Operačné programy cezhraničnej spolupráce.....[balík REACT-EU](#)

IROP 2014-2020

- globálny cieľ: podporiť zvýšenie kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí
- hlavný cieľ v oblasti podpory nemotorovej dopravy: zvýšenie atraktivity cyklistickej dopravy prostredníctvom budovania siete bezpečných cyklotrás a nadväzujúcej infraštruktúry (parkovanie a úschovne bicyklov, potrebné hygienické zabezpečenie pre zamestnancov po príchode do práce a pod.), realizáciu opatrení na upokojovanie dopravy a pod.
- výzva: zvýšenie atraktivity a prepravnej kapacity nemotorovej dopravy (predovšetkým cyklistickej dopravy) na celkovom počte prepravených osôb
 - dátum vyhlásenia: 21. 12. 2016
 - alokácia: 81 830 693 €
 - aktuálny zostatok: cca. 16,3 mil. € (5.8.2020 vyhlásené nové kolo výzvy)
- oprávnení žiadatelia: obec, mesto, združenie obcí, samosprávny kraj, ostatné subjekty verejnej správy (subjekt poskytujúci pravidelnú verejnú osobnú dopravu), subjekty súkromného sektora mimo schém štátnej pomoci, mimovládne organizácie

IROP 2014-2020 – schválené projekty

Kraj	Počet projektov	Schválená výška výdavkov (€)	Schválená výška NFP (€)	Dĺžka cyklotrás (km)
Bratislavský	7	3 215 340	3 054 573	12,7
Trnavský	22	13 559 191	12 881 232	54,8
Trenčiansky	10	4 979 585	4 730 606	14,6
Nitriansky	13	10 929 552	10 383 074	46,0
Žilinský	11	12 575 259	11 975 508	38,2
Banskobystrický	11	6 951 528	6 603 952	34,9
Prešovský	17	8 912 808	8 467 168	35,1
Košický	6	3 716 792	3 530 952	14,9
Spolu	97	64 840 055	61 627 064	251,2

Kraj	Priem. dĺžka cyklotrasy (km) na 1 projekt	Priem. náklady (€) na 1 km cyklotrasy	Priem. náklady (€) na 1 projekt
Bratislavský	1,809	253 984	459 334
Trnavský	2,489	247 593	616 327
Trenčiansky	1,463	340 296	497 958
Nitriansky	3,535	237 849	840 735
Žilinský	3,472	329 287	1 143 205
Banskobystrický	3,174	199 079	631 957
Prešovský	2,066	253 826	524 283
Košický	2,491	248 633	619 465
Spolu	2,589	258 143	668 454

Financovanie cyklistickej dopravy – štátny rozpočet

- v minulosti podpora prevažne cykloturistiky
 - výzvy Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR v súlade so zákonom č. 300/2008 Z. z. o organizácii a podpore športu a o zmene a doplnení niektorých zákonov
 - výzvy Ministerstva dopravy a výstavby SR (MDV SR) na základe zákona č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov
- v poslednom období väčší dôraz na cyklistickú dopravu
- v roku 2019 **výzva MDV SR** na poskytnutie dotácie na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky, v súlade so zákonom č. 151/2019 Z. z.
 - prihlásených 99 žiadateľov
 - schválených 61 projektov, z toho:
 - 18 projektov (výzva A) – vypracovanie projektovej dokumentácie na vybudovanie cyklistickej komunikácie (44,064 km)
 - 27 projektov (výzva C1) – výstavba cyklistickej komunikácie (37,18 km)
 - 16 projektov (výzva C2) – vybudovanie odstavných zariadení pre bicykle (cyklostojanov)
 - v rámci územia Banskobystrického samosprávneho kraja schválených 8 projektov: Brezno (výzva A a C2), Zvolen, Čierny Balog, Bystrá, Horná Lehota, Hriňová, Poltár (výzva C1)

Budúce aktivity

- riziko po vyhlásení pandémie COVID-19: obavy cestujúcich z využívania verejnej osobnej dopravy – potenciálny nárast individuálnej automobilovej dopravy, zvýšenie nehodovosti – **veľmi dôležitá podpora nemotorových foriem dopravy (cyklistickej, pešej)**

Vízia:

- financovanie udržateľných druhov dopravy naviazané okrem štátneho rozpočtu aj na európske zdroje
- aktualizácia Národnej stratégie rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky („Cyklostratégia“) v Slovenskej republike a definovanie národnej siete cyklotrás (**projekt Interreg „Danube Cycle Plans“** v rámci Dunajského nadnárodného programu)
- v súlade s Programovým vyhlásením vlády SR nastavenie trvalého, stabilného a pravidelného financovania cyklistickej dopravy (príp. opätovné zriadenie Národného fondu dopravnej infraštruktúry)
- prehĺbenie spolupráce medzi zúčastnenými aktérmi v rámci **medzirezortnej pracovnej skupiny na podporu rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky**
 - vznik v súlade s národnou „Cyklostratégiou“
 - 1. zasadnutie 30.06.2020
 - členovia: ministerstvá (dopravy a výstavby; pôdohospodárstva a rozvoja vidieka; vnútra; životného prostredia; školstva, vedy, výskumu a športu; práce, sociálnych vecí a rodiny; kultúry; hospodárstva; financií; zahraničných vecí a európskych záležitostí; zdravotníctva; investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie), Únia miest Slovenska, Združenie miest a obcí Slovenska, Združenie samosprávnych krajov SK8, OZ Cykloplatforma Slovenska

Oblasti spolupráce v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny

1. Procesy a legislatíva

Procesy

- zjednodušenie a urýchlenie územného a stavebného rozhodnutia, EIA a pod.;
- zjednodušenie a urýchlenie vysporiadania, vyvlastnenia alebo kúpy pozemkov a pod.;
- zjednodušenie a urýchlenie verejného obstarávania;
- preskúmanie reálnosti uplatnenia “žltého FIDIC” (?) pri výstavbe infraštruktúry;
- preskúmanie konceptu “štátnych” cyklotrás (výstavba a prípadne aj správcovstvo v gescii štátu), možnosti nekúskovania projektov podľa katastrov a pod.;
- preferencia cyklologistiky v mestách;
- zjednodušenie a urýchlenie dotácií (eurofondy, Next Generation EU, Cyklovýzvy a pod.), zavedenie dvojkolového systému, vyžadovanie súladu žiadostí s predpismi, normami a legislatívou;
- zjednotenie konceptov a povoľovacích podmienok v chránených územiach, povodiach, lesoch ...
- myslenie out of the box, odstránenie goldplatingu nad požiadavkami EÚ a ďalšie...

Legislatíva

- procyklistické a/alebo zjednodušujúce aktualizácie zákonov, vyhlášok, noriem a predpisov, napr. o cestnej premávke, cestný zákon, lesný zákon, zákon o ochrane prírody a krajiny, stavebný zákon, vyhláška o dopravnom značení, technické predpisy 85, legislatíva ohľadom procesov (pozri vyššie) a ďalšie;
- určenie a vypracovanie nových legislatívnych noriem a vykonávacích predpisov (cykloturistické značenie, návrhové listy dopravného značenia a pod.)

Oblasti spolupráce v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny

2. Vzdelávanie odbornej verejnosti

- t.j. štátna správa, samospráva, dopravní inžinieri Policajného zboru, projektanti;
- urbanizmus, udržateľná mobilita, destinačný manažment a i.;
- zadávanie, vypracovanie a schvaľovanie kvalitnej dokumentácie kvalitnej infraštruktúry;
- zavedenie príslušných predmetov a špecializácií do osnov vysokých škôl, celoživotné vzdelávanie a pod.;
- čerpanie z vhodných zahraničných príkladov a skúseností

3. Osveta širokej verejnosti

- vzdelávanie, zvyšovanie povedomia:
- kampane, cielené na verejnosť, zamestnancov a zamestnávateľov, žiakov/rodičov a školy, podnikateľov, verejnú správu – Do práce na bicykli, Do školy na bicykli, Na bicykli do obchodu, Európsky týždeň mobility;
- osвета o tolerancii vodiči – cyklisti – chodci;
- vhodné informovanie verejnosti o negatívnych dopadoch individuálnej automobilovej dopravy (životné prostredie, zdravie a zdravotná starostlivosť, verejné financie, kvalita života a i.);
- sústavné vzdelávanie verejnosti o udržateľnej a aktívnej mobilite, o vhodnom urbanizme, o pozitívnych dopadoch aktívnej mobility;
- inšpirovanie dobrými príkladmi – politici, úradníci, mienkotvorní ľudia, “celebrity” a pod. na bicykli, pešo či v MHD ...

Oblasti spolupráce v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny

4. Komunikácia, PR

- informovanie verejnosti o podpore vlády a samospráv cyklistickej a pešej doprave a cykloturistiky, o cieľoch a spôsobe ich dosahovania;
- zverejňovanie pozitívnych dopadov cyklistickej a pešej dopravy, rekreačnej a cykloturistiky

5. Dáta, prieskumy, podklady

- zber dát o pohybe, dopravnom správaní, dopravných potrebách – sčítania, sčítače, kvalitatívne prieskumy, sledovanie cez SIM karty, aplikácie a pod.;
- evaluácia vykonaných opatrení prostredníctvom dát; využívanie dopravného modelovania pri plánovaní;
- podpora vedy a výskumu v oblasti rozvoja udržateľnej mobility, cyklo dopravy, multimodality, regionálneho cyklorozvoja a i.;
- zavedenie príslušných predmetov a špecializácií do osnov vysokých škôl

6. Verejná osobná doprava

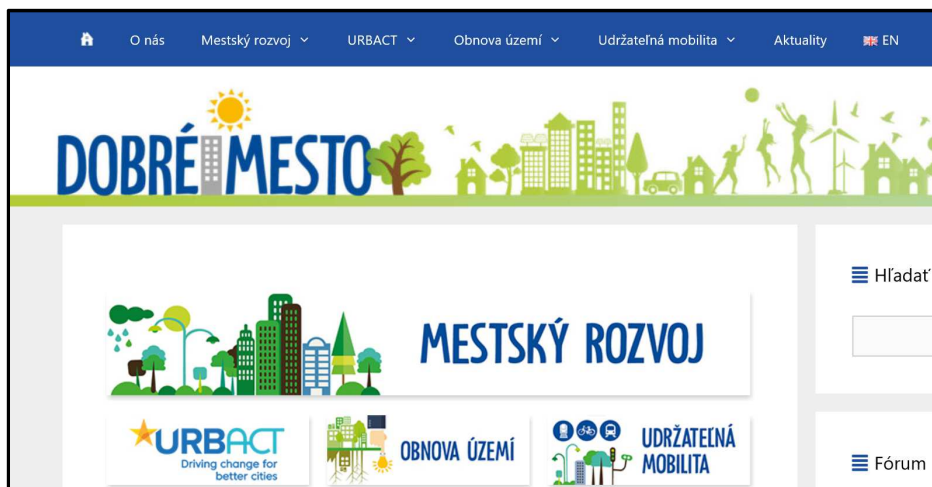
- koordinácia cyklistickej dopravy a cykloturistiky s verejnou dopravou;
- príjazdové trasy na stanice a zastávky, first a last mile;
- parkovanie bicyklov na staniciach a zastávkach;
- bikesharing naviazaný na VOD;
- umožnenie resp. zjednodušenie dopravy bicyklov, zavedenie motivujúcich taríf;
- multimodálne plánovanie ciest a turn-by-turn navigácia;
- podpora cyklobusov

Oblasti spolupráce v rámci medzirezortnej pracovnej skupiny

7. Riadenie a koordinácia

- začlenenie cyklistiky do aktivít rezortov, štátnej správy, štátnych inštitúcií a samospráv; určenie priorít;
- určenie/zriadenie pozícií zodpovedných za cyklodopravu/cykloturistiku na ministerstvách a samosprávach (cyklokoordinátori, poradcovia) s príslušnými kompetenciami;
- aktívna účasť v medzirezortnej pracovnej skupine, poskytovanie súčinnosti pri medzirezortných riešeniach;
- zaradenie (čiastkových) zámerov a cieľov cyklodopravy/cykloturistiky do programovania EŠIF, NGEU a v rámci rezortných rozpočtov

Ďakujem za pozornosť.



<https://dobremesto.gov.sk/>